

dolayı Anzavur Balıkesir'e yürümeyi göze alamadı. Şubat ayı içinde Balıkesir'i ziyaret eden ve buradaki çalışmalarını yakından gören Mehmed Âkif çok heyecanlanmış ve "Zafere giden yol bu yoldur" demekten kendini alamamıştır.

V. Balıkesir Kongresi İzmir Kuzey Bölgesi Kuvâ-yı Milliyesi Genel Kongresi adı altında, Karesi ve Saruhan livâlarıyla Bursa vilâyeti ve Bilecik sancağı merkez livâ ve bütün kaza ve nahiye delegelerinin iştirakiyle 10 Mart 1920'de toplandı. Kongrede Anadolu ve Rumeli Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti tüzüğü çerçevesinde Yunanlılar'a karşı alınacak tedbirler bütünüyle ele alındı. Kongre sürerken İtilâf devletlerinin İstanbul'u işgal ettikleri haberi duyuldu. Olay Balıkesir'de büyük bir tepki yarattı. Belediye alanında kalabalık bir miting düzenlendi. Kongre üyeleri mitingde işgali kınayan konuşmalar yaptılar ve Yunanlılar'a karşı mücadelenin kararlı biçimde devam ettirileceğini belirttiler. Kongrede, Balıkesir idarî yapısı içinde yer alsın almasın, bölge sınırları içinde bulunan askerî birliklerin 61. Tümen'e bağlanması öngörüldü ve bu durum bütün birliklere bildirildi. Rum ve Ermeniler'in Avrupa kamuoyunu yanıltmak amacıyla Türkler aleyhine uydurma haberler yaymaları da söz konusu edilerek bu haberleri tekdiz edecek bir protesto metni hazırlandı.

Balıkesir Hey'et-i Merkeziyesi, 3 Nisan 1920'de şehir halkının da fikrini öğrenmek ve faaliyetlerini buna göre düzenlemek üzere büyük bir toplantı düzenledi. Her mahalleden dörder temsilci ile şehir ileri gelenlerinden oluşan 103 kişinin katıldığı toplantıda Ankara'daki olağan üstü meclise delege seçimine ve Anzavur için gereken tedbirlerin alınmasına karar verildi. Halktan eli silâh tutanlar tesbit edilerek bunlarla şehrin emniyeti sağlandı.

İtilâf devletlerinin San Remo'da toplandıkları konferansta (18-27 Nisan 1920) İzmir işgalinin desteklenmesi yolunda alınan karar Yunanlılar'ı cesaretlendirdi. Güçlü bir askerî taarruza hazırlanan Yunanlılar İzmir'e asker yığmaya başladılar. Mayıs ayı küçük çaplı saldırılarla geçti. Ancak 22 Haziran 1920'de genel bir saldırıya başlayan Yunanlılar 30 Haziran'da Balıkesir'e girdiler. Balıkesir kongreleriyle teşkilâtlanan ve işgali reddeden bölge halkı, Balıkesir'in Yunan işgalinden kurtulduğu 6 Eylül 1922'ye kadar çete savaşlarıyla mücadelesini sürdürdü.

BİBLİYOGRAFYA :

Gazi Mustafa Kemal, *Nutuk* (Ankara 1927), İstanbul 1962, III, 1099, 1210; M. Tayyib Gök-bilgin, *Millî Mücadele Başlarken, Mondros Mütarekesinden Sivas Kongresine*, Ankara 1959-65, I, 142-143, 182-183; II, 4, 79, 226-227, 264, 268, 316; *Türk İstiklâl Harbi* (Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi neşriyatı), Ankara 1963, II/1, s. 100, 104; *Balıkesir ve Alaşehir Kongreleri ve Hacim Muhittin Çankırlı'nın Kuvâ-yı Millîye Hatıraları (1919-1920)*, Ankara 1967, s. 47, 68-70; Kâzım Özalp, *Millî Mücadele 1919-1922*, Ankara 1971, I, 9-15, 71; Celâl Bayar, *Ben de Yazdım*, İstanbul 1972, VIII, 208-2717; Selahattin Tansel, *Mondros'dan Mudanya'ya Kadar*, Ankara 1973, I, 22-23, 150, 272-273, 280, 287; İbrahim Ethem Akıncı, *Demirci Akıncıları*, Ankara 1978, tür.yer.; *Millî Mücadelede Balıkesir* (Türk-Petrol Vakfı Lâle mecmuası neşriyatı), İstanbul 1986, s. 179-186; İhan Tekeli — Selim İlkin, *Ege'deki Sivil Direnişten Kurtuluş Savaşı'na Geçerken Uşak Heyeti Merkeziyesi ve İbrahim (Tahtakılıç) Bey*, Ankara 1989, s. 1-2, 169-185, 212-218, 240-245; Müteba İlgürel, "Balıkesir Redd-i İlhak Cemiyeti ve Kongreleri", *Cumhuriyetin 50. Yılına Armağan* (İÜ Ed. Fak. neşriyatı), İstanbul 1973, s. 35-56; a.mlf., "Akbaş Cephâneliği Baskını", *TD*, sy. 33 (1982), s. 271-282; a.mlf., "Atatürk'ün Bilinmeyen Bir Telgrafı", *MÜTAD*, sy. 2 (1987), s. 131-136; A. Hilmi Ergeneli, "1919'da Ayvalık Savunması ile İlgili Anılar", *TTK Belleten*, XLIII/189-190 (1985), s. 167-235; *İzmir'e Doğru Gazetesi*, Balıkesir 17 Mart 1336.

MÜTEBA İLGÜREL

BALIKESİR ULUCAMİİ

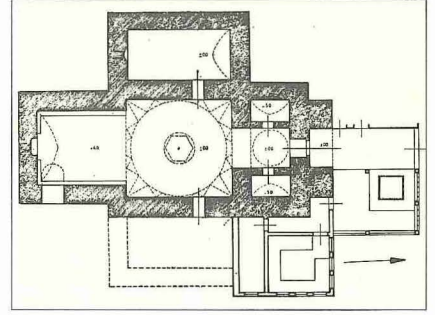
(bk. ULUCAMİ).

BALIKLI TEKKESİ

Kütahya'da
XV. yüzyılda kurulan bir tekke.

Aynı adı taşıyan mahalledeki Balıklı (Rüstempaşa) Hamamı'nın güneyinde, üzeri kapatılmış olan Kapan deresinin doğusunda bulunan tekke harap haldedir. XIV. yüzyıl sonu ile XV. yüzyıl başlarında yapılmış yan mekânlı zâviyeli tipte olan bu yapı, XVII. yüzyılın ilk çeyreği içinde Halvetî tekkesine dönüşmüştür. 1072'de (1661-62) ölen ve buraya gömülen ilk Halvetî şeyhinden dolayı Muslihuddin Tekkesi adıyla da anılmaktadır. Halvetîliğin Yiğitbaşı koluna mensup olan Şeyh Muslihuddin'in mezar taşı doğudaki hazirede, tekkenin buraya açılan yan penceresinin önündedir. Bugün bir kısmı yok olan kapı üzerindeki iki satırlık çini kitâbeden, tekkenin 1164'te (1751) Kütahya Valisi Yahyâ Paşa tarafından ihya edildiği anlaşılmaktadır. İçte de bu döneme ait çiniler vardır.

Kâgir olan kubbeli yan mekânlı bölümün kuzeydoğusunda ahşap meşrutata-

Balıklı Tekkesi'nin planı (A. Altun'dan)

si, havuzlu sakıfı ve kahve ocağı ile ilgili özelliklere sahip olan bu yapı son yıllarda elden geçirilmişse de kubbesi çok çirkin biçimde sıvanmış, ahşap kısımlar da daha sonra yıkılıp yanmıştır. Basık bir giriş tonozu ve üzerinde çilehânesi olan yapının aydınlık fenerli ve kubbeli orta mekânının iki yanında kanat mekânları bulunmaktadır. Bunlardan doğudaki yıkıktır. Uzun tonozlu ve mihraplı mescid bölümü daha iyi durumda olan yapı, Kütahya'da korunması gereken erken devir örneklerinden biridir.

BİBLİYOGRAFYA :

Uzunçarşılı, *Kütahya Şehri*, İstanbul 1932, s. 124; *Kütahya İmar Komisyonu Raporu*, Ankara 1960, s. 34; Ara Altun, "Kütahya'da Balıklı Tekkesi Üzerine Notlar", *EFAD*, sy. 9 (1978), s. 1-20; a.mlf., "Kütahya'nın Türk Devri Mimarisini, Bir Deneme", *Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılına Armağan: Kütahya*, İstanbul 1981-82, s. 341-347.

ARA ALTUN

BALIM SULTAN

(ö. 922/1516 [?])

XVI. yüzyılda

Bektaşiliği yeni baştan düzenleyip
bilinen hüviyetine kavuşturan
mutasavvif.

Mensuplarınca Hacı Bektâş-ı Velî'den sonra ikinci pîr (pîr-i sâni) kabul edilen Balım Sultan'ın asıl adının Hızır Balı olduğu ileri sürülür. Yaşadığı dönemden kalma doğrudan kendisiyle ilgili hiçbir belge bulunmadığından hakkında bütün bilinenler yazılı ve sözlü Bektaşî geleneğine dayanır. Ancak bu gelenekteki rivayetler de bazan birbirini tutmaz. Belki de bu yetersizlik yüzünden günümüze kadar bu önemli şahsiyet hakkında herhangi bir monografi yayımlanmamıştır.

Balım Sultan, Hacı Bektâş-ı Velî Türbesi'nin yanında bulunan türbesindeki